

ÉRETTSÉGI VIZSGA • 2026. május 6.

TÖRTÉNELEM

KÖZÉPSZINTŰ ÍRÁSBELI VIZSGA

2026. május 6. 9:00

Időtartam: 180 perc

Pótlapok száma	
Tisztázati	
Piszkozati	

OKTATÁSI HIVATAL

Fontos tudnivalók

Egyértelmű válaszokat adjon, egyértelmű jelöléseket alkalmazzon – javítás esetén is!

Válaszaiban **a lényeg** megfogalmazására törekedjen, **ne lépje túl a rendelkezésre álló kipontozott helyet!**

Csak annyi válaszelemet írjon, amennyit a feladat kér! (Ha többet ír, a beírás sorrendjében értékeljük válaszait.)

Kérjük, **kék színű** tollat használjon!

A feladatok megoldásakor tartsa szem előtt az alábbi javaslatokat!

- Olvassa el figyelmesen a feladatokat!
- Kövesse figyelmesen a feladatlapon utasításait!
- Tudatosítsa, hány részfeladatból áll a feladat, és oldja meg az összeset!
- Tanulmányozza a feladatokhoz kapcsolódó forrásokat (kép, ábra, szöveg, térkép)!
- Válaszait gondos mérlegelés után, lehetőleg javítás nélkül írja le!
- A feladatok megoldásához használhatja a megengedett segédeszközöket: a középiskolai történelmi atlasz térképeit és a helyesírási szótárt. Ügyeljen a pontos helyesíráásra!

Javaslatok a szöveges, kifejtendő feladatok kidolgozásához:

1. Helyezze el időben és térben a feladatban megjelölt problémát!
2. Használja fel a feladat megértéséhez a forrásokat, illetve a középiskolai történelmi atlaszt!
3. Gyűjtse össze azokat az általános fogalmakat (pl. fejlődés, változás, termelés), illetve az adott korszakhoz kapcsolódó fogalmakat (pl. várjobbágy, céh, személyi kultusz), melyekkel az adott probléma bemutatható!
4. Építse be fogalmazásába a forrásokból megszerzhető információkat, következtetéseket!
5. Tárja fel a probléma előzményeit, okait, következményeit!
6. Építse be mondanivalójába önálló ismereteit, nézőpontját, véleményét!
7. Ha szükséges, készítsen vázlatot, illetve piszkozatot!
8. Ügyeljen arra, hogy mondatai világosak legyenek!
9. Szerkessze meg szövegét, és figyeljen a helyesíráásra is!

Tájékoztatásul:

Az esszék javításának szempontjai:

- a feladat megértése,
- megfelelés a tartalmi követelményeknek,
- a válasz megszerkesztettsége, logikussága, nyelvhelyessége és helyesírása.

Eredményes munkát kívánunk!

I. EGYSZERŰ, RÖVID VÁLASZT IGÉNYLŐ FELADATOK

1. A feladat a zsidó vallással kapcsolatos.

Oldja meg a feladatokat a forrás és ismeretei segítségével! (Elemenként 1 pont.)

„Én vagyok az Örökkévaló, a te Istened, aki kivezettelek Egyiptom országából, a rabszolgák házából. [...] Ne csinálj magadnak faragott képet, sem bármely alakját annak, mi az égben van, fenn és ami a földön van, alatt és ami a vízben van, a föld alatt. [...] Mert hat napon alkotta az Örökkévaló az eget és a földet, a tengert és mindent, ami bennük van és megnyugodott a hetedik napon; azért áldotta meg az Örökkévaló a [...c)...] napját és megszentelte azt.” (*Héber Biblia*)

a) Nevezze meg azt a bibliai személyt, aki Isten idézett parancsait közvetítette!

.....

b) A zsidó vallás mely jellegzetes vonására utal az idézet? Karikázza be a két helyes válasz sorszámát!

1. A zsidó vallás monoteista.
2. A zsidó vallásban vannak étkezési előírások.
3. A zsidó vallás szerint hamarosan eljön a Messiás.
4. A zsidók Isten választott népe.
5. A zsidó vallásban erős a térítés szándéka.

c) Nevezze meg a hét azt a napját, amelyet a szövegből kihagytunk, és c) betűjellel jelöltünk!

.....

4 pont	
--------	--

2. A feladat a középkori uradalomhoz kapcsolódik.

Oldja meg a feladatokat a forrás és ismeretei segítségével! (Elemenként 1 pont.)

„Frigyes, Isten kegyelméből Hamburg érseke [...] azt akarjuk, hogy mindenki számára legyen ismert ez a szerződés, amelyet mi a Rajnán inneni emberekkel kötöttünk. Ezek az emberek felkeresték felségünket, igen erősen kérve [...] eddig műveletlen földek átengedését, hogy azt termővé tegyék. [...] A fent nevezett földbirtok minden telkéért évente egy dénárt fizetnek nekünk. [...] Elfogadták, hogy a föld gyümölcsének [...] [egy részét] nekünk [az egyháznak] adják, tudniillik a [gabona]kévékből, bárányból, malacból, kecskéből, mézből és lenből is. [...] Hogy ne szenvedjenek idegenek részéről sérelmet, kötelezték magukat, évenként minden száz telek után két márka fizetésére, hogy maguk között dönthessenek minden perben.” (*Német oklevél, 1106*)

a) Nevezze meg szakkifejezéssel a szövegben aláhúzott szolgáltatást!

b) Milyen jogon követelte Frigyes érsek az aláhúzott részben szereplőn kívül a többi szolgáltatást?

.....

c) Mi utal a viszonylagos gazdasági fejlettségre a szolgáltatások formáját tekintve?

.....

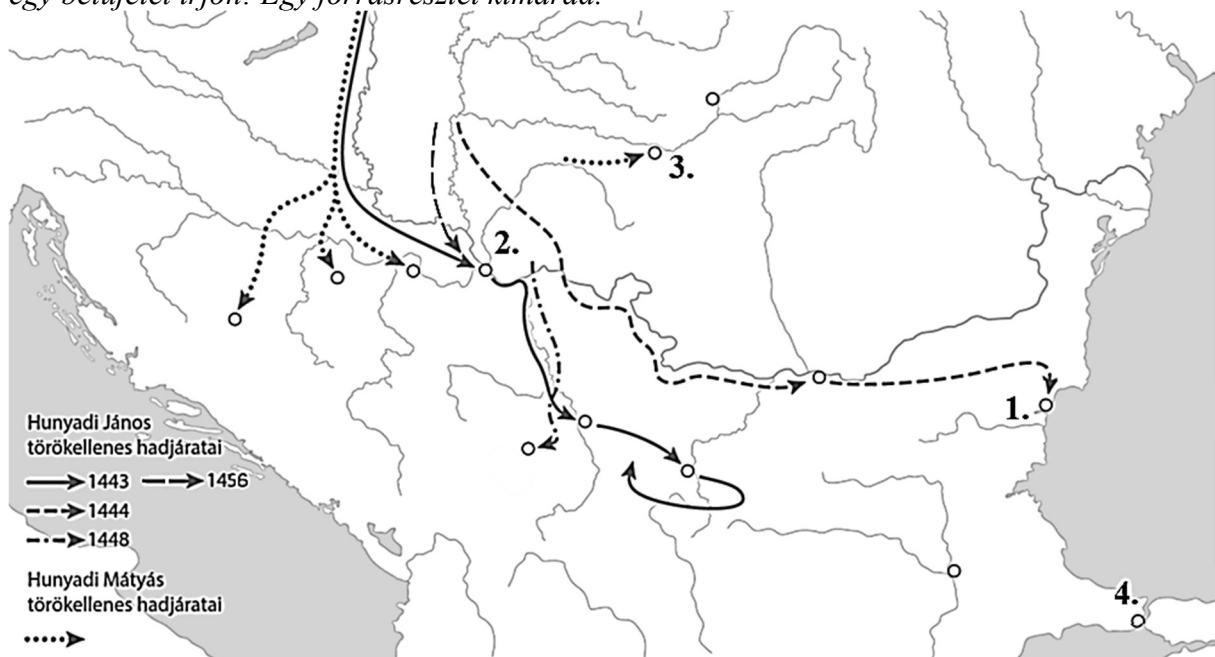
d) Mely, a jobbágyokra nem jellemző kiváltságot szereztek meg a szövegben említett telepések?

.....

4 pont	
--------	--

3. A feladat Hunyadiak korával kapcsolatos.

Rendelje a forrásrészletekben leírt eseményeket a térkép vázlaton sorszámmal jelölt helyszínekhez! Írja a forrásrészletek betűjelét a táblázat megfelelő mezőjébe! Egy mezőbe egy betűjelet írjon! Egy forrásrészlet kimarad.

A Hunyadiak törökellenes harcai

A) „Mikor Ulászló király látta, hogy az ellenséges lovasság megfut, s Amurat császár [II. Murád szultán] meg tábora megrémült, [...] meg akarta rohanni és legázolni a császár táborát. Mikor tehát [Ulászló] a sűrűn álló gyalogs csapatok közé került [...] levették, elnyomták és megölték.” (*Thuróczy János krónikája, 15. század*)

B) „Iankos [Hunyadi János] [...] [két terület] átadását kérte a [bizánci] császártól, hogy egy beosztottja parancsnoksága alatt sok emberét állomásoztathassa ott, s hogy csata esetén a törökök ellensége és a Város felmentője lehessen. Amikor pedig megkezdődött a harc [értsd: a török ostrom], megkapta [...] az általam kiállított császári adománylevelet [de segítséget nem küldött].” (*Egy bizánci hivatalnok, történetíró leírása, 15. század*)

C) „Uralkodásának tizedik évében, az Úr megtestesülésének 1396. esztendejében felindította birodalmának minden fegyveres erejét és nagy sereget gyűjtött. A nagy királyi hadi vállalkozásban a burgundi herceg meg a francia, vagyis gall nemzet is részt vett. [...] A király megindította hatalmas seregét, átkelt a Dunán [...] és Nikápoly vára alatt ütötte fel táborát.” (*Thuróczy János krónikája, 15. század*)

D) „A gróf úr [...] utat-módot keresett tehát, miként távolítsa el a nevezett folyók hátáról az ellenséges hajókat, hogy fegyveres segítséget vihessen a szorongatott várnak. [...] Végre hosszú, fáradságos harc után győztek a magyarok; keményen törtek a törökökre, s heves lángra lobbantották vaslánccal összekötözött hajóikat.” (*Thuróczy János krónikája, 15. század*)

E) „Ezután mindkét oldalon összecsaptak a seregek, [...] amikor is a keresztények megfutamították a törököket. A csatában pedig senkit sem szorongattak meg jobban, mint Báthori Istvánt [az erdélyi vajda]. Ha Kinizsi Pál [a fekete sereg vezére] a csapataival nem tört volna Báthori István felé, akkor Báthori Istvánt egész hadnépével együtt legyőzték volna. [...] Ám amikor Isza bég megsebesült, és Kinizsi Pál már-már legyőzte volna, az összes török menekülőre fogta.” (*Egy százsz résztvevő beszámolója, 15. század*)

Helyszín sorszáma a térképen	Forrásrészlet betűjele
1.	
2.	
3.	
4.	

4 pont	
--------	--

4. A feladat az Amerikai Egyesült Államok történetéhez kapcsolódik.

Oldja meg a feladatokat a forrás és ismeretei segítségével! (Elemenként 1 pont.)

„A Képviselőház az egyes tagállamok népe által minden második évben választott tagokból áll [...]. A képviselőket [...] az államok között számarányuknak megfelelően kell elosztani [...]. Az Egyesült Államok Szenátusa az egyes tagállamokat képviselő két-két szenátorból áll [...]. A végrehajtó hatalom az Amerikai Egyesült Államok elnökét illeti. Hivatalát négy éven át viseli; az ugyanilyen időtartamra választott al-elnökkel együtt az elnököt az alábbi módon kell megválasztani: minden tagállam [...] annyi elektort [értsd: a választók nevében szavazó személyt] jelöl ki, amennyi megfelel az állam által a Kongresszusba küldendő szenátorok és képviselők összes számának [...]. Az elektorok szavaznak [...]. A legtöbb szavazatot kapott személy az elnök [...]. Amennyiben az elnököt hivatalából elmozdítják, elhunyt, hivataláról lemond vagy nem képes ellátni az elnöki hivatallal kapcsolatos hatáskört és kötelességeket, az az alelnökre száll [...]. Az elnök az Egyesült Államok szárazföldi haderejének és hajóhadának és az egyes államok milíciájának [fegyveres erejének] főparancsnoka [...]. Fogadja a nagyköveteket és követeket; gondot fordít arra, hogy a törvényeket híven hajtsák végre és kiadja az Egyesült Államok összes tisztségviselői számára a kinevezési okmányokat.” (*Az Amerikai Egyesült Államok alkotmánya, 1787*)

a) 1804-ben az Egyesült Államok 17 tagállama 142 képviselőt választott a Kongresszus Képviselőházába. Legalább hány elektori szavazat kellett két induló elnökjelölt esetén az elnök megválasztásához? Karikázza be az egyetlen helyes válasz sorszámát!

1. 34 szavazat 2. 89 szavazat 3. 142 szavazat

b) Melyik nem tartozott az amerikai elnök feladatkörei közé? Karikázza be az egyetlen helyes válasz sorszámát!

1. hadügy 2. igazságügy 3. külügy

c) Mi történik, ha az amerikai elnök lemond? Karikázza be az egyetlen helyes válasz sorszámát!

1. Új választást tartanak, és az új elnök négy évig lesz hivatalban.
 2. Az alelnök lesz az elnök, és négy évig lesz hivatalban.
 3. Az alelnök lesz az elnök, aki kitölti a négy évből hátralévő időszakot.

d) Nevezze meg az Egyesült Államok első elnökét!

4 pont	
--------	--

**5. A feladat a Rákóczi-szabadságharccal kapcsolatos. (komplex tesztfeladat)
 Oldja meg a feladatokat a források és ismeretei segítségével! (Elemenként 1 pont.)**

A) „Az oly sok nagy mozgalom legfőbb oka most és mindig – az ősi törvények szégyenletes eltörlése [...] kieroszakolták a beleegyezést, s az [országot] [...] örökletes királyság képére alakították át. Hogy pedig annál jobban növeljék uralmukat, kikényszerítették az ország főurai egyetértését, s a saját uralmuk érdekében gyalázatos módon eltörölték ama nagy Jeruzsálemi Endre [II. András] király nagy fontosságú törvényét, amely a nemzet dicsőségére magában foglalta az összes rendek sarkalatos szabadságjogait.” (II. Rákóczi Ferenc kiáltoánya, 1703–1704)

B) „Valamennyi [...] Rákóczi-követőnek, [...] megbocsátó kegyelmet adunk. [...] A vallás ügyében érvényben hagyjuk az ország elfogadott törvényeit [...]. Sértetlenül megmarad a lehetőség [...], hogy az elkövetkező országgyűlésen az egyéb sérelmeket előadhassák, [...] így tehát valójában senkinek sem kell kételkednie abban, [...] hogy Magyarország és az Erdélyi Fejedelemség iránti jó szándék tekintetében ugyanazon királyi felségtől már nem is lehet kívánni többet.” (Szatmári béke, 1711)

Döntse el, melyik szövegre vonatkoznak a következő állítások! Írjon X jelet a táblázat megfelelő oszlopába! Egy sorban csak egy X jel szerepelhet.

Állítás	A)	B)	Mind- kettő	Egyik sem
a) A szöveg utal az Aranybullára.				
b) A szöveg utal arra, hogy a mozgalom résztvevőinek amnesztiát adtak.				
c) A szöveg utal a Habsburg-kormányzat központosító törekvéseire.				
d) A szöveg kimondja a szabad királyválasztás jogának visszaállítását.				

e) Nevezze meg, melyik egyház kivételezett helyzetét erősítette meg a szatmári béke!

.....

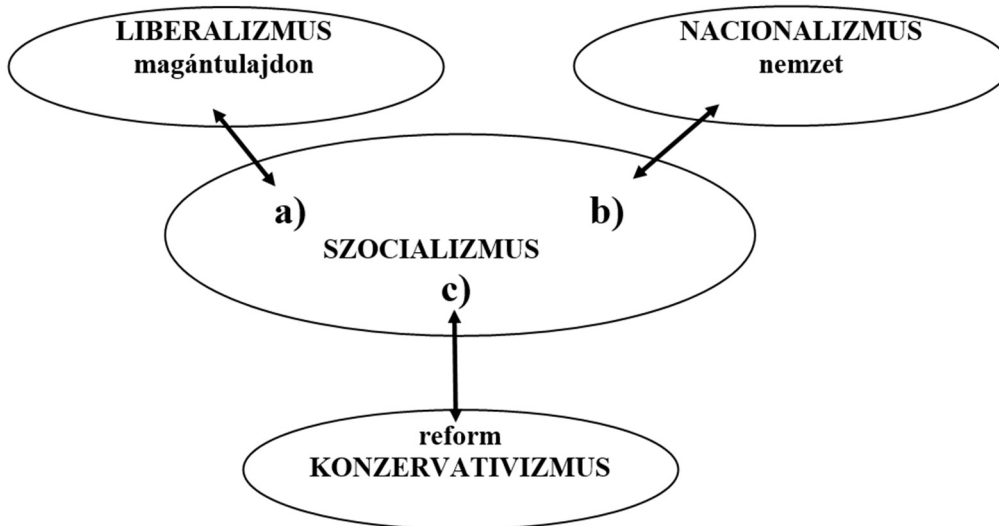
f) Hogyan alakult az Erdélyi Fejedelemség helyzete a szatmári béke következtében? Karikázza be az egyetlen helyes válasz sorszámát!

1. Rákóczi Ferenc lett a fejedelem az önálló Erdélyi Fejedelemségben.
2. Az Erdélyi Fejedelemséget egyesítették Magyarországgal.
3. Az Erdélyi Fejedelemség külön tartományként maradt a Habsburg Birodalom része.

6 pont	
--------	--

6. A feladat a szocializmus eszméjéhez kapcsolódik.

Oldja meg a feladatokat az ábra és ismeretei segítségével! (Elemenként 1 pont.)

A szocializmus viszonya a többi politikai eszméhez

Nevezze meg azokat – az ábráról kihagyott és betűkkel jelölt – fogalmakat, amelyek a másik három eszméhez kapcsolódó fogalmak ellentétpárjai!

a) a szocialista eszme egyik gazdasági célja:

b) a szocialista eszme szerint a társadalom alapvető csoportja:

c) a szocialista eszme politikai módszere, amely a hatalom megszerzésére irányul:

.....

d) Nevezze meg a szocialista eszme legjelentősebb szerzőjét, a kommunista eszmék megfogalmazóját!

.....

4 pont	
--------	--

7. A feladat az osztrák–magyar gazdasági kiegyezéssel kapcsolatos.

A következő források a magyar országgyűlésben a kiegyezési vita során elhangzott fel-
szólalások részletei. Állapítsa meg, melyik forrásrészletek szerzőire igazak az állítások!
Tegyen X jelet a táblázat megfelelő oszlopába! Egy sorban egy X jel szerepelhet.
(Elemenként 1 pont.)

A) „A császárságot képező tartományoknak föloszthatlanul, Magyarországgal együtt-
birtoklása nem föltételez semmi szorosabb egyezséget. [...] A császárságot képező
tartományok [és Magyarország] közt pénz-, had- és kereskedelmi ügynek közössége
fenn nem foroghat soha. [...] Számtalan törvényeink biztosítják azok külön kezelését
az ország részéről, amint hogy az örökös tartományok soha sem is avatkoztak az
ország ezen ügyeibe, amint Magyarország sem avatkozott az ő dolgaikba.”
(Böszörményi László, 1867. február 28.)

B) „Nekünk a vámokra, [...] adókra nézve nem közös érdekeink, hanem közös
viszályaink lesznek [Ausztriával]. [...] Az osztrák kormány [...] birodalmában a
munkát fölosztván minket egyedül az ásatumra [ásóra], kapátumra [kapára] szorított.
Szabadok maradtunk, de osztrák kolóniává [gyarmattá] törpültünk.” (Gubody Sándor,
1867. március 22.)

C) „Engedjenek néhány szót, különösen a hitel közösségéről, melynek nevében még
az államadósságok kezelésére nézve is fölállították a közösség elvét. Valójában a
legjobb időt választottuk arra, hogy Ausztriával összeverjük [összekössük] a
gazdaságot. Aki négyezer millió adósságot tudott csinálni, annak sok ügyességgel kell
bírnia. Én azonban óvakodni szoktam az ily ügyes emberek barátságától.” (Csanády
Sándor, 1867. március 26.)

Állítás	A)	B)	C)	Mind- három	Egyik sem
a) Utal arra, hogy a múltban a magyar ipar az osztrák érdekek miatt nem tudott fejlődni.					
b) Történelmi érvekre alapozza álláspontját.					
c) Céloz arra, hogy Magyarországnak komoly anyagi terhet kellene vállalnia a kiegyezés megkötésekor.					
d) Kormánypárti véleményt fogalmaz meg a gazdasági kiegyezésről.					

4 pont

8. A feladat a két világháború közötti Szovjetunióval kapcsolatos.

Oldja meg a feladatokat a források és ismeretei segítségével! (Elemenként 1 pont.)

Szovjet propagandaplakát, 1930-as évek

(A plakát felirata magyarul: „A sító kulákkal szemben a vetés baráti, közös frontja!”)

a) Melyik állítás igaz a plakátra? Karikázza be az egyetlen helyes válasz sorszámát!

1. Azt hirdeti, hogy a mezőgazdaság fejlesztése elsőbbséget élvez az ipar fejlesztéséhez képest.
2. Az iparfejlesztést teszi felelőssé a mezőgazdaság visszaeséséért.
3. Utal arra, hogy az iparfejlesztésnek köszönhetően modernizálják a mezőgazdaságot.

b) Melyik idézet mond ellent a plakát által sugallt jövőképek? Karikázza be az egyetlen megfelelő idézet sorszámát!

1. „Emlékszem, hogy nem volt mit enni. Csak sétáltunk egyre messzebb a bátyámmal ágakat és bokrokat keresve, hogy táplálkozni tudjunk.” *(Visszaemlékezés)*
2. „[A kulákok és családtagjaik] az ország távoli vidékein létrehozott kitelepítési övezetbe kerültek vagy pedig munkatelepre száműzték őket.” *(Tanulmány)*
3. „Ha [...] a hőmérséklet [mínusz] ötven foknál alacsonyabb volt, a munkanapot jegyzőkönyvileg törölték, vagyis azt írták, hogy a foglyok nem mentek ki dolgozni – valójában igenis kihajtották őket.” *(Regény)*

c) Magyarázza meg, miért tekintette a rendszer ellenségnek a kulákokat!

.....

d) Nevezze meg azt a pártfőtitkárt, akinek a nevéhez fűződik a szovjet mezőgazdaságnak a plakáton ábrázolt átalakítása!

.....

4 pont

9. A feladat a két világháború közötti Magyarország kultúrpolitikájához kapcsolódik. Oldja meg a feladatokat a források és ismeretei segítségével! (Elemenként 1 pont.)

Nevezze meg a forrásokból hiányzó és betűvel jelölt intézménytípusokat! A felsoroltak közül válasszon! Egy intézménytípus kimarad.

Intézménytípusok: népiskola, középiskola, egyetem, Magyar Tudományos Akadémia

A) „[a] állítása és építése hivatalból mindenütt elrendelhető, ahol [...] legalább másfél, legfeljebb négy kilométer sugarú területen (körzetben) szétszórtan vagy tömörülve az utolsó három év átlagát számítva legalább 20 család vagy 30 mindennapi tanköteles lakik, és a körzeten belül valamennyi tanköteles befogadására alkalmas más iskola nincs.” (1926. évi törvény)

a)

B) „A modern népművelés az elemi ismeretek alapján és azoknak a fölhasználásával mindenhol igyekszik elmélyíteni a tömegek erkölcsi és kulturális értékét. Ez a fölismerés vezet akkor, amikor engedve a városok és községek ostromának, legalább ötezernél nagyobb lélekszámmal bíró helyeken és a járási székhelyeken rendre [b]-t igyekszem fölállítani.” (Újságcikk, 1926)

b)

C) „Nekem, mint aki ezekben a nehéz időkben a magyar kultúra ápolásáért felelős vagyok, az elődeimtől átöröklött szent kötelességem, hogy a tudományos kutatásnak függetlensége felett őrködjem. [...] A(z) [c]-nak/nek van igazgatótanácsa, amelyben az alapító családok [például Széchenyi] képviselői, az ország legkiválóbb funkcionáriusai [tisztviselői], a dologhoz hozzáértő, a tudományok iránt érdeklődő férfiak ülnek benn.” (Beszéd, 1922)

c)

d) Nevezze meg azt a minisztert, akinek a nevéhez köthetők a forrásokban szereplő intézkedések! Keresztnevet is írjon!

.....

4 pont	
--------	--

10. A feladat Németország második világháború utáni történetéhez kapcsolódik. Oldja meg a feladatokat a források és ismeretei segítségével! (Elemenként 1 pont.)

A) „Churchill: Egyetlen kérdést szeretnék csak felvetni. Itt állandóan a „Németország” szót használjuk. Mit jelent most „Németország”? Felfoghatjuk-e ma ugyanabban az értelemben, mint a háború előtt?

Truman: Hogyan vélekedik erről a szovjet küldöttség?

Sztálin: Németország az, amivé a háború után lett. Nincs semmiféle más Németország. Én így értem ezt a kérdést.

Truman: Lehet-e egy háború előtti, 1937-es Németországról beszélni?

Sztálin: Csak 1945-ös Németországról.

Truman: Németország 1945-ben mindent elvesztett, s ma gyakorlatilag nem létezik.

Sztálin: Németország, mint nálunk mondják, földrajzi fogalom. Értelmezzük egyelőre így. Nem tekinthetünk el a háború eredményeitől.

[...]

Truman: Talán mégis olyanak kellene felfognunk Németországot, amelyen a háború előtt, 1937-ben volt?

Sztálin: Formailag felfoghatjuk így is, de lényegében még sincs így. Ha Königsbergben [város Kelet-Poroszországban, ma Kalinyingrád] német közigazgatás jelenne meg, elkergetnénk.” (Részlet a potsdami konferencia jegyzőkönyvéből, 1945 nyara)

a) Milyen politikai célokról tanúskodik a potsdami konferencia jegyzőkönyve? Karikázza be a forrás alapján igazolható két állítás sorszámát!

1. Sztálin Németország számára új határokat szeretett volna.
2. Truman elfogadta Németország felosztását.
3. Sztálin elfogadta, hogy Königsberg német közigazgatás alatt maradjon.
4. Truman nem fogadta el a német államnak a háború előtti területi növekedését.
5. Churchill csökkenteni akarta a szovjet megszállási övezet nagyságát.

B) „Truman: Az [1945 elején megkötött] jaltai egyezmény leszögezte, hogy a német területet a négy hatalom – Nagy-Britannia, a Szovjetunió, az Egyesült Államok és Franciaország – csapatai szállják meg, s mindegyik hatalom külön megszállási övezetet kap. [...] De most, úgy látszik, még egy kormány kapott megszállási övezetet, mégpedig anélkül, hogy velünk tanácskozott volna. Ha feltételezzük, hogy Lengyelország is olyan hatalom, amely megszállási övezetet kap, ebben előre meg kellett volna állapotodnunk.” (Részlet a potsdami konferencia jegyzőkönyvéből, 1945 nyara)

C)

Németország megszállási övezetei

b) Magyarázza meg a C) betűjelű térkép alapján, hogy miért kapott Lengyelország „megszállási övezetet” Németországban!

.....

c) Nevezze meg azt a német államot, amely a szovjet megszállási övezetben jött létre:

.....

4 pont	
--------	--

11. A feladat a rendszerváltoztatáshoz kapcsolódik.

Rendelje a szakkifejezéseket a megfelelő forráshoz! (Elemenként 1 pont.)

Mire utalnak a források aláhúzott részei? Írja a szakkifejezéseket a pontozott vonalra!
A felsorolt szakkifejezések közül válasszon! Két szakkifejezés kimarad.

Szakkifejezések: privatizáció, államadósság, infláció, szabad verseny, tervgazdaság, kárpótlás

A) „A törvény célja a gazdasági hatékonyság javítása, a piaci és a versenyviszonyok kibontakoztatása érdekében annak előmozdítása, hogy a magánvállalkozás meghatározóvá váljon a kiskereskedelemben, a vendéglátóipar és a fogyasztási szolgáltatások területén.” (Törvény, 1990)

a) Szakkifejezés:

B) „Hamarosan jó mélyen a zsebükbe kell nyúlniuk azoknak, akik üzemanyagot vásárolnak. Már hetek óta terjed a szóbeszéd, amely szerint a kormány az öbölválság [közel-keleti konfliktus] miatt duplájára emelkedett olajárak következményeként drasztikusan növeli a benzin és a gázolaj fogyasztói árát.” (Újságcikk, 1990. október 19.)

b) Szakkifejezés:

C) „Tilos gazdasági tevékenységet tisztességtelenül – különösen a megrendelők, vevők, igénybevevők és felhasználók, [...] illetve a versenytársak törvényes érdekeit sértő vagy veszélyeztető módon vagy az üzleti tisztesség követelményeibe ütközően – folytatni.” (Törvény, 1996)

c) Szakkifejezés:

D) „Nemzetközi megítélésünk attól függ, hogy e hitelek kamatait tudjuk-e fizetni, képesek vagyunk-e egy olyan hatékony gazdaságot kiépíteni, amelynek ez a ma súlyos [...] állomány már csak kis terhet vagy kisebb terhet jelent.” (Antall József beszéde, 1990)

d) Szakkifejezés:

4 pont	
--------	--

12. A feladat a határon túli magyarok jelenkori helyzetével kapcsolatos.
Oldja meg a feladatokat a táblázat és ismeretei segítségével! (Elemenként 1 pont.)

A magyar kisebbség létszáma a Kárpát-medencében a 21. század elején, fő (kerekített adatok)		
Terület	2001/2002-es népszámlálás	2011-es népszámlálás
Erdély	1 431 000	1 239 000
a)	573 000	459 000
Délvidék	307 000	271 000
Kárpátalja	159 600	152 000
Burgenland	6 541	6 000

a) Adja meg a táblázatból kihagyott, a) betűjellel jelölt történelmi terület megnevezését!

A terület neve:

b) Adja meg annak a területnek a megnevezését, amelyikre a következő leírás vonatkozik!
A táblázatban szereplő területek közül válasszon!

1989 végén az ország kommunista diktátorának megbuktatásában az ezen a területen élő magyar lakosság is tevékeny szerepet játszott. A rendszerváltástól sokan a kisebbségi jogok biztosítását is várták, a fellángoló nacionalizmus miatt azonban a következő évben erőszakos magyarelles megmozdulásokra került sor. Miután az országot 2007-ben felvették az Európai Unióba, több magyar képviselő is bejutott innen az Európai Parlamentbe.

A terület neve:

c) Fogalmazza meg röviden a Kárpát-medencei magyar kisebbség létszámában bekövetkezett, a táblázatból kiolvasható változás két okát!

1.

2.

4 pont	
--------	--

II. SZÖVEGES, KIFEJTENDŐ FELADATOK**Olvassa el figyelmesen!**

A következő feladatok közül összesen **kettőt** kell kidolgoznia.
Az alábbi szabályok alapján kell választania:

Kidolgozandó:

egy, az **egyetemes** történelemre vonatkozó **rövid** feladat,**egy**, a **magyar történelemre** vonatkozó **hosszú** feladat.

A rövid egyetemes és a hosszú magyar feladat **más korszakra** – az egyik az 1849-ig tartó, a másik az 1849 utáni korszakra – vonatkozzon! *(A táblázatban a korszakokat kettős vonal választja el.)*

Tanulmányozza figyelmesen a feladatokat!

	Korszak	Sorszám	Feladat	A feladat típusa
Egyetemes történelem	1849-ig	13.	Athéni demokrácia	rövid
	1849 után	14.	Második ipari forradalom	rövid
Magyar történelem	1849-ig	15.	Mária Terézia reformjai	hosszú
	1849 után	16.	Kádári diktatúra	hosszú

A feladatok tanulmányozása után **karikázza be a választott feladatok sorszámát!**

A következő táblázatban feltüntettük a két választási lehetőséget.

Jelölje X-szel a választását a megfelelő sorban! Csak az egyik lehetőséget jelölje!

A választott feladatok sorszáma	Választásának jelölése X jellel
13. és 16.	
14. és 15.	

A feladatok közül **csak a választott kettőt dolgozza ki!** Válaszait az azonos típusú feladatokat követő pontozott vonalakra írja!

A feladatok kidolgozása előtt tanulmányozza a 2. oldalon található útmutatót!

A válaszok elkészítése során **fogalmazvány** (piszkozat) készíthető!

A feladatok után az értékelési szempontok szerepelnek, az elért pontszámokat a javító tanár állapítja meg.

13. A feladat az ókori Athénhoz kapcsolódik. (rövid)

Mutassa be a forrás és ismeretei segítségével a népgyűlés szerepét és működését az athéni demokráciában!

„Ezért Periklész, mihelyt biztosan támaszkodhatott a népre, [...] Kimónt [athéni politikus] mint Spárta [Athénnel versengő görög városállam] barátját és a nép ellenségét, cserépszavazással száműzette, hiába volt vagyonos és előkelő származású, hiába aratott oly sok győzelmet a barbárok felett, és hiába töltötte meg a várost annyi zsákmányolt kincssel, amint azt a róla szóló életrajzban megírtam.” (Plutarkhosz ókori történetíró, Kr. u. 1–2. század)

14. A feladat a második ipari forradalomhoz kapcsolódik. (rövid)

Mutassa be a forrás és ismeretei alapján a második ipari forradalomban az elektromos áram felhasználását!

Budapesti utcakép, 1900

A választott rövid, az egyetemes történelemre vonatkozó feladat sorszáma:

A feladat kidolgozása:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Név: osztály:

.....

.....

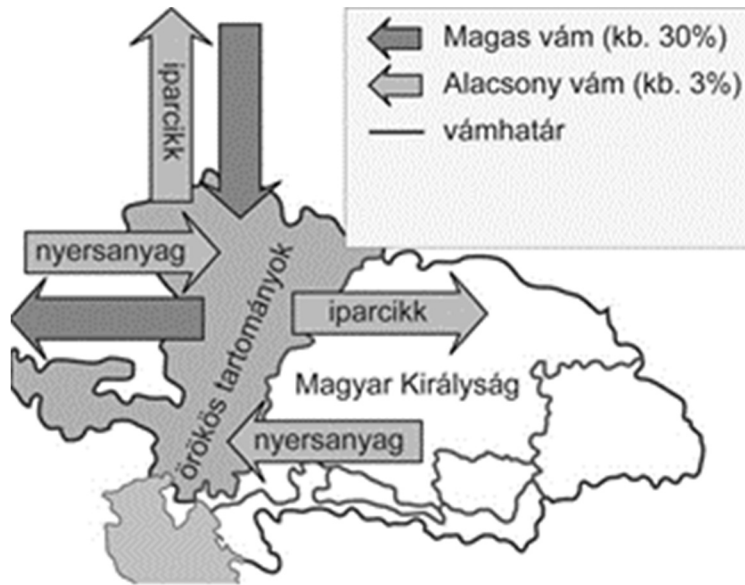
.....

.....

.....

Szempontok		Elérhető	Elért
		pont	
Feladatmegértés		2	
Tájékozódás térben és időben	T	2	
Kommunikáció, a szaknyelv alkalmazása	K1	2	
	K2	2	
Ismeretszerzés, források használata	F	3	
Történelmi gondolkodás és történelmi ismeretek	E1	3	
	E2	3	
Összpontszám / Vizsgapont		17	

15. A feladat Magyarország 18. századi történelméhez kapcsolódik. (hosszú)
Mutassa be a források és ismeretei alapján Mária Terézia reformjait! Térjen ki az uralkodó céljaira, valamint a kormányzásában bekövetkezett fordulatra is!

A vámrendelet (1754) ábrája

„Az úrbérszabályozási példányokba [...] írassék be mind a telki állomány [jobbágytelek], mind pedig az, hogy az igásrobotot két vagy négy igával [igavonó állattal] kell-e teljesíteni és az, hogy a kilencedet természetben, vagy milyen egyenértékben kell leróni [...] és végül a megye hiteles pecsétje alatt adassék ki a községeknek. [...] Szorgosan meg kell majd vizsgálni, hogy ezekben a helységekben azelőtt négyigás vagy kétigás robot volt-e általános és folytonos gyakorlatban.” (Úrbéri rendelet, 1767)

Királyi akadémia	Jog (2 év)	E G Y E T E M	Jogi fakultás (3 év)	Orvosi fakultás (5 év)	Teológiai fakultás (4 év)
	Filozófia (2 év)		Bölcsészeti fakultás (2 év)		
Gimnázium (2 év)			Mintagimnázium (5 év)		
Kisgimnázium (3 év)					
Falusi / mezővárosi / városi anyanyelvi iskola (4 év)					

A magyar iskolaszervezet Mária Terézia reformja (1777) után

16. A feladat a Kádár-korszakkal kapcsolatos. (hosszú)

Mutassa be a források és ismeretei segítségével, hogyan változtak Magyarországon az 1960-as évektől az életkörülmények és az elnyomás formái! Válaszában magyarázza meg a kádári alku fogalmát!

„Gergely, elaludtál? Már megint elfelejtet, hogy a háztájiban vagy?” (Karikatúra a Ludas Matyi című vicclapból, 1962)

„A modern tánczene térhódítása érthető és természetes, de nem egyértelműen örvendetes jelenség. [...] Nem egyszer a nyugati világ iránti nosztalgia keltésére is alkalmas. [...] Gomba módra elszaporodtak az amatőr tánczenekarok és énekesek, s a fiatalok tömegesen pártolnak át hozzájuk. Hangszerből divattá lett a gitár, két év alatt hatszorosára nőtt a kereskedelmi forgalma. [...] Néhány – főleg budapesti – kevesebb zenei műveltséggel, de jóval nagyobb feltűnési vágygal megáldott együttes »stílusra« talált egyes külföldi rádióadók tánczenéjében.” (A KISZ vezetőjének jelentése az MSZMP számára, 1964)

„Rámenni [az ellenzéki személyekre], egyszerűen rámenni, az istenit az anyjának, hát ezt mindenütt a világon csinálják, és ez még nem is adminisztratív intézkedés, kellemetlenkednek nekik, no, mert már harmadszor veszik el a hajtási igazolványt [jogosítványt], vagy mit tudom én, mi a rossebet, hát miért nem lehet ezt megcsinálni? Lakást is megállapítják, hogy életveszélyes, áteszik szükséglakásba. [...] Ennek egymillió módja van, amit úgy hívnak, kellemetlenkedni kell nekik.” (Kádár János hozzászólása a pártvezetés megbeszélésén, 1982)

Szempontok		Elérhető	Elért
		pont	
Feladatmegértés		2	
Tájékozódás térben és időben	T1	2	
	T2	2	
Kommunikáció, a szaknyelv alkalmazása	K1	2	
	K2	2	
	K3	2	
Ismeretszerzés, források használata	F1	3	
	F2	3	
	F3	3	
Történelmi gondolkodás és történelmi ismeretek	E1	3	
	E2	3	
	E3	3	
	E4	3	
Összpontszám / Vizsgapont		33	

Név: osztály:

A feladatlapon szereplő források (kép, ábra, térkép, adatsor) forrásai:

1. <https://zsidó.com/fejezetek/jitro-2mozes-181-2023/>
2. Európa és a Közel-Kelet. Sz. Jónás Ilona szerk. Budapest, 1981.
3. Thuróczi János: Magyar krónika <https://mek.oszk.hu/10600/10633/10633.htm>
- Kapitánffy István: Propugnaculum Christianitatis. Magyar–bizánci kapcsolatok a birodalom bukásának idején. (Typotex, 2003) <https://www.typotex.hu/download/hungarobyzantina.pdf>
- <https://www.arcanum.com/hu/online-kiadvanyok/Hodoltság-a-hodoltság-kora-magyarország-torokkori-tortenete-1/a-kenyermezei-csata-2669/fuggelek-26B5/ii-egy-szasz-resztvevo-beszamolaja-a-kenyermezei-utkozetrol-26D9/>
4. https://web.archive.org/web/20160618122348/http://hungarian.hungary.usembassy.gov/constitution_in_hungarian.html
5. https://nat2012.nkp.hu/tankonyv/tortenelem_10/lecke_02_020
7. Képviselőházi napló, 1865. III–IV. kötet.
https://library.hungaricana.hu/hu/collection/ogykdok_1865_1868/8.
8. Plakát: <https://cassandralegacy.blogspot.com/2021/01/the-great-reset-western-path-to.html>
Kateryna Buriak visszaemlékezése, 2008
<https://www.augb.co.uk/holodomor/holodomor-survivor-testomonies>
Viktor Nyikolájevics Zemszkov tanulmánya, 1992. Idézi: Hosszú Gyula: A század fele (1914–1945). AKG Kiadó, Budapest, 1996. Alexandr Szolzsenyicin: A Gulag-szigetvilág, Helikon Kiadó, Budapest, 2018.
https://www.nkp.hu/tankonyv/tortenelem_11_nat2020/lecke_05_017
9. <https://net.jogtar.hu/ezer-ev-torveny?docid=92600007.TV>
https://mtda.hu/books/klebelsberg_kuno_beszedekek_es_cikkek.pdf
<https://edu.ek.szte.hu/klebelsberg-kuno-elete-es-munkassaga/klebelsberg-mint-allamferfi-es-kulturpolitikus/>
10. <http://www.bibl.u-szeged.hu/bibl/mil/ww2/dip/potsdam.html>
https://vilagbarangolo.blog.hu/2018/10/01/egysegben_az_ero_441
https://hi-storylessons.eu/wp-content/uploads/2020/04/06_Potsdam_Hungarian.pdf
11. 1990. LXXIV. tv. <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=99000074.tv>
Népszava 1990. október 14. 1996. évi LVII. tv. <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=99600057.tv>
<https://www.parlament.hu/naplo34/005/0050004.html>
12. Magyar nyelv 12. (NAT 2012) Oktatási Hivatal
https://nat2012.nkp.hu/tankonyv/magyar_nyelv_12/lecke_02_016
13. Plutarkhosz: Párhuzamos életrajzok (Periklész), ford. Máthé Elek
<https://mek.oszk.hu/03800/03892/html/02.htm>
14. Fortepan / Budapest Főváros Levéltára. Levéltári jelzet: HU.BFL.XV.19.d.1.07.109
15. Történelem 10., IT-142
http://www.jgypk.hu/mentorhalo/tananyag/Magyar_isk_tortenete/ii2_az_i_ratio_educationis.html
16. Ábrándozás. Pusztai Pál rajza. Ludas Matyi, 1962/20. szám.
https://adt.arcanum.com/hu/view/LudasMatyi_1962/?pg=308&layout=s
Méhes Lajosnak, a KISZ KB első titkárának jelentése az MSZMP KB Tudományos és Kulturális Osztálya számára, 1964. Idézi: Csatári Bence: A Kádár-rendszer könnyűzenei politikája. (doktori értekezés) 96–97. o.
<https://doktori.btk.elte.hu/hist/csatari/disszert.pdf>
Kádár János hozzászólása az MSZMP politikai bizottsága 1982-es, az ellenzékkel foglalkozó határozatának vitájában, 1982. Idézi: Történelem 12. (NAT 2012) Oktatási Hivatal
https://nat2012.nkp.hu/tankonyv/tortenelem_12/lecke_04_029

		pontszám		
		maximális	elért	
I. Egyszerű, rövid választ igénylő feladatok	1. feladat	4		
	2. feladat	4		
	3. feladat	4		
	4. feladat	4		
	5. feladat	6		
	6. feladat	4		
	7. feladat	4		
	8. feladat	4		
	9. feladat	4		
	10. feladat	4		
	11. feladat	4		
	12. feladat	4		
	Összesen		50	
	I. Elért pontszám egész számra kerekítve			
II. Szöveges (kifejtendő) feladatok	13. feladat	17		
	14. feladat	17		
	15. feladat	33		
	16. feladat	33		
	Összesen		50	
	II. Elért pontszám egész számra kerekítve			
I. + II. Az írásbeli vizsgarész pontszáma		100		

_____ dátum

_____ javító tanár

	pontszáma egész számra kerekítve	
	elért	programba beírt
I. Egyszerű, rövid választ igénylő feladatok		
II. Szöveges (kifejtendő) feladatok		

_____ dátum

_____ dátum

_____ javító tanár

_____ jegyző